

Reálpolitika.

Írta: Bédy-Schwimmer Rózsa.

Báró Eötvös József: „Történeti múltját illetőleg tény az, hogy a magyar nőnem a haza dolgai mindig különösebben érdekelték. Miért? Mert nekik az alkotmány számos férfijogokat adott s ezekhez ugyanolyan értékű kötelességeket is csatolt. Ők némely esetekben a fiák jogaiba léptek, fiági birtokokat örökölhettek; mint ilyenek, a törvényhozásba és a honvédelembe is befolyhattak és családfőként dolgaikat érvényesen intézhették. Innen van a magyar nőben az a még ma is észrevehető bizonyos finom árnyalata, zománca a férfias bátorságnak és önálló jellemnek. Innen van az ő kiváló honszeretete!”

Mosolygáson kezdik, folytatják gúnyolódással. Aztán semmibevevéssel, hamis hírek terjesztésével, gyanúsításokkal iparkodnak haladásának útját állani A legközelebbi állomások: agyonhallgatás és erőszakos ellenkezés. Ezután következik elfogadása, elismerése. Minek? Minden új ideának, vagy olyannak, amelyet újnak tartanak.

Ezeken az állomásokon ment keresztül a nők választójogának kérdése is világszerte s természetesen hazánkban is. Amikor 1903-ban a magyar nő hagyományos jogi helyzetére támaszkodva, egy lelkes kis csapat kiadta a jelszót, hogy a magyar nőktől 1848-ban elvett politikai jogokat modern formában vissza kell szerezni, mosolyogva fogadták az ideát. Társalogtak, csevegtek róla, szelíden mosolyogtak rajta. Érdekes, kedves utópiának tekintették. Amikor 1905-ben mozgalom indult az „általános, egyenlő, titkos és községenkénti” választójog érdekében és a Feministák Egyesülete a mozgalom programjába kívánta felvételni a nők választójogát is, gúnyolódni kezdtek.

„Gyakorlati célért küzdünk, nem tehetjük magunkat *nevetségessé* egy utópia propagálásával; kétségbe vonnák mozgalmunk komolyságát, ha a nők választójogát belekevernők”, ez volt a válasz, amely lovat adott a küzdelemre kész mozgalom alá.

„Általános választójog csak az, amely a nőkre is kiterjed”, lett erre a jelszó azok részéről, akik nem akarták túrni, hogy a férfiak Önmagukat nevezzék ki és el általánosságnak, ha százszor is előljárt e hibában Franciaország, a német birodalom és az a többi állam, amely valamennyi férfi választójogát általános választójognak keresztelte el.

Nagyon sokat gúnyolódtak a nők tiltakozásán és követelőzésén. De választások idején a különböző pártok jelöltjei a nekik felajánlott választási segítség fejében már nem nevezték utópiának a nők választójogát.

A politikai ernyedtség idején, amikor a férfiak választójogáért folyó küzdelem hosszú pihenőket tartott, a nők tábora lankadatlanul folytatta a politikai agitációt a nők választójoga mellett. Gyűlések, előadások, újságcikkek akkor is országszerte hirdették a nők választójogáért küzdők elszántságát.

És jött Kristóffy, jött Aadrassy Gyula. Választójogi tervezeteket hoztak. Általános, egyenlő és általános plurális választójogról szöveget. Mind a kettő a nők választójogát még időszertlenül tartotta és e felfogásukat Magyarország radikális férfiai és a szociáldemokrata párt, közlönyének tanúsága szerint, szívből osztották. A semmibevevés korszakát is átküzdte a mozgalom, amelyet szívósságában, állhatatosságában csak megerősített a gyanúsítás szeges korbácsa.

Az agyonhallgatással is diadalmasan megbirkózott az áldozatokkal, nagyszerű fanatizmussal, a diadalba vetett hit megingathatlanságával folytatott mozgalom.

Jött Tisza, Baross János, Vázsonyi és Bánffy. Új árnyalatot hoztak mozgalmunkba. Államot csináltak az államban. Gyűléseikből kitiltották a nőket. A férfiakat és nőket Magyarországon egyformán megillető gyűlési szabadság (!) ellenére kijelentették, hogy az ő „népgyűléseiken” nők nem vehetnek részt. Persze, hogy azért ott voltunk valamennyinek valamennyi gyűlésén. Következett Justhék akciója. Ez telve ellenmondással. Az erőszakosságnak, pipogya szégyenkezésnek, a jobb belátás erőszakos elnyomásának szomorú keveréke.

Gyűlésről gyűlésre követjük a választójogi blokk akcióját, egyetlen szándékkal, hogy ahol az általános választójogról van szó, ott a nép nagyobb feléről, a nőkről ne engedjük megfélemezni az embereket. Rendőrök, kordonok, botok és öklök kezdtek szerepet játszani. Nem a nők részéről, hanem a „népjogok” derék harcosai részéről.

A blokk szemérmesebb tagjai szégyenkeznek. Restelik táboruk durvaságát, de restelik azt is, hogy a nők az ő gyűléseiken fel akarnak szólalni. „Nevetségessé teszi mozgalmunkat, ha népgyűléseinken nők is felszólalnak”, jajgatják, holott minden egyes gyűlés lefolyása mutatja, hogy ahol nem bujtatják fel *előre* a tömeget, a gyűlések közönsége mindenkor a legnagyobb helyesléssel fogadja a nők felszólalását. Sőt legtöbb helyen, ahol a Vámos Henriek és Jászi Oszkárak presszionálják a nőktől kért szöveg megtagadását, maga a tömeg erőszakolja ki a szöveg szabadságát.

Restelni a nők részvételét ebben az országban, amely nem restéit királynét választani, nagyszonyaira bízni harcban, békében egyaránt a köz- és a magánélet legfontosabb teendőit is, amely feudális korban asszonyokkal követet küldetett a diétára, amelynek legnagyobb írói mindig az aktív, öntudatosan cselekvő asszonyt örökítették meg, amelynek poétái nem a germán folyondár-nőt, hanem az asszonyembert énekelték meg: ez ország asszonyainak közjogokra való törekvését restelni: a nemzet lelkének vak nem ismeretének a következménye.

De ma a röstelkedés állomásán is túl vagyunk Ma a reálpolitika egyik égető kérdése a nők választójoga. Gyorsabban lett azzá, mint más államokban. Gyorsabban, mert itt tulajdonképpen nem kellett előbb talajt művelni, magot vetni, annak csírázását lesni, gyökérvetésének lassú folyamatát kivárni. Itt egy hatalmas, mélyen gyökerező, de derékban tört fatörzs életerejét kellett csak megóvni. Ebből az életeréből ágas-bogas dús lombot nevelni: ez a törhetetlen akarata, a mozgalom önerejébe vetett bizalomnak nagyszerű, erőt edző munkája volt.

Igen: volt. Mert ma általánosan elfogadják, elismerik az eszme sürgős gyakorlati megvalósításának szükségét. És ezzel elérkeztünk a reálpolitika állomásához.

A történeti múltban gyökerező mozgalom rohamos haladását az ellentállás minden ténye csak siettetette. A gúnyolódás, támadás, gyanúsítás, agyonhallgatás a választójogért küzdők táborába lódította azokat is, akik a káros szándékú tényezők nélkül kényelmesen vártak volna, hogy „magától érjen” az ügy.

A társadalomnak minden rétegét megmozgatták és a mozgalom körébe hajtották az ellenséges erők. Falvakból, városokból, szabadkőművesek és keresztényszocialisták táborából, liberálisok és konzervatívok egyaránt férfiak és nők: jöttek, jöttek. Megdagadt a mozgalom árja és hullámai ma oda csapták fel a kérdést, ahonnan már csak a teljes diadal trónjára emelhető.

De! El ne bizakodjunk, meg ne álljunk! Ügyünk még megrekedhetne a politika csalafintaságainak útvesztőjében! Győzelmünk még halasztódnék, ha . . . igen, ha nem tudjuk az utolsó stádiumon át is azzal az egyöntetűséggel, egyetértéssel vívni a csatát, amelynek ügyünk eddigi diadalait köszönhetjük

A végső munkára szólítjuk az ország asszonyait, igazságosan gondolkodó férfait: munkára, propagandára, a propaganda anyagi támogatására, mind arra az áldozatra, amelylyel bizonyíthatjuk, hogy *biztosítani* akarjuk diadalunkat.